

Festiwal Edukacji Przedszkolnej

Scenariusz zajęcia

Temat: „Mali Artyści” z wykorzystaniem technik twórczego myślenia dzieci w wieku przedszkolnym

Prowadzące:

Zofia Trusiło

Anna Lewandowska

Agnieszka Wiśniewska

CELE SZCZEGÓŁOWE

- ✓ rozwijanie indywidualnych zdolności twórczych;
- ✓ umożliwienie dzieciom przejścia w swoim rozwoju własnej drogi, zarówno w osobistej twórczości, jak i odbiorze sztuki;
- ✓ kształtowanie umiejętności poszanowania pomysłów i indywidualnej postawy twórczej;
- ✓ wyrabianie spostrzegawczości, pamięci wzrokowej, wyobraźni, umiejętności koncentracji uwagi na wykonywanym zadaniu;
- ✓ kształtowanie umiejętności opracowania i ukończenia własnego projektu, połączone z przewidywaniem kolejnych czynności oraz radzenia sobie z doбором narzędzi, technik i materiałów;
- ✓ respektowanie organizacji pracy podczas zajęć;

CELE OPERACYJNE

Uczeń powinien:

- ✓ chętnie podejmować działania twórcze;
- ✓ znać różne techniki plastyczne i umieć je zastosować;
- ✓ nabyć umiejętność kreowania postaci (sposób wypowiedzenia tekstu, poruszania się);
- ✓ dostrzegać i odbierać wartości wizualne środowiska przyrodniczego i kulturalnego oraz treści w nim zawarte;
- ✓ umieć przewidzieć skutki różnych działań twórczych;
- ✓ zgodnie współpracować w grupie;
- ✓ umieć realizować własne pomysły i szanować pomysły innych;

METODY I FORMY

Aktywizowanie uczniów i wzbudzanie ich zainteresowania technikami twórczymi odbywać się będzie poprzez stosowanie atrakcyjnych form i metod opartych na :

- obserwacji i pokazie,
- przekazie słownym, audiowizualnym,
- rozwiązywaniu zadań według własnego pomysłu dziecka,
- samodzielnym doświadczeniu dziecka,
- spontanicznej, swobodnej aktywności dziecka,
- grach dydaktycznych,
- twórczych zajęciach plastycznych i literackich,
- zajęciach indywidualnych i zespołowych.

Realizacja programu wymaga od nauczyciela dużej elastyczności, a umiejętne wykorzystanie metod i form powinno zaowocować twórczą i prospołeczną postawą dzieci.

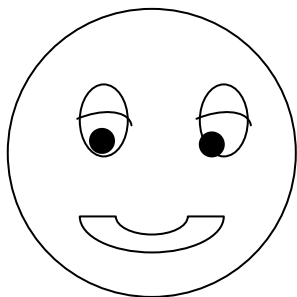
Przebieg zajęcia

1. **Powitanie** – prowadzący wita uczestników tak, aby wszyscy czuli się powitani indywidualnie:

Witam wszystkich:

- *którym smakowało śniadanie,*
- *którzy lubią ciekawe zabawy i podróże,*
- *którzy lubią tajemnice i zagadki, itp.*

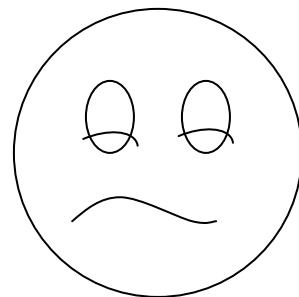
2. **„Pokaż, co czujesz”** – Prowadzący rozdaje szablony twarzy smutnej, wesołej i złej. Następnie prosi, aby wybrały te, które najbardziej odpowiadają ich nastrojowi (w tle spokojna muzyka). Uczestnicy mają chwilę na zastanowienie i umieszczenie szablonu na wysokości twarzy. Prowadzący przechadza się po sali z dużym lustrem i pozwala przypatrzeć się każdemu dziecku swemu odbiciu.

Twarz wesoła

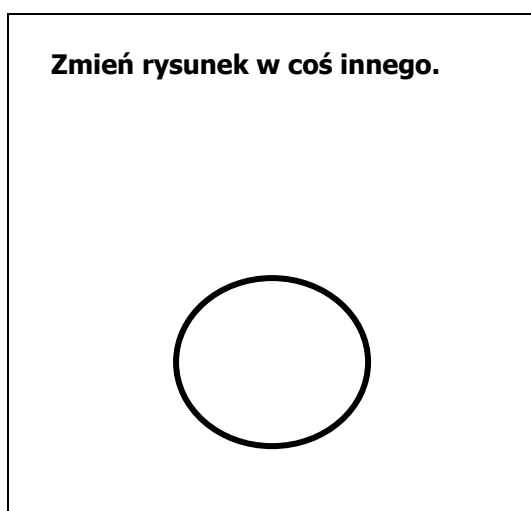
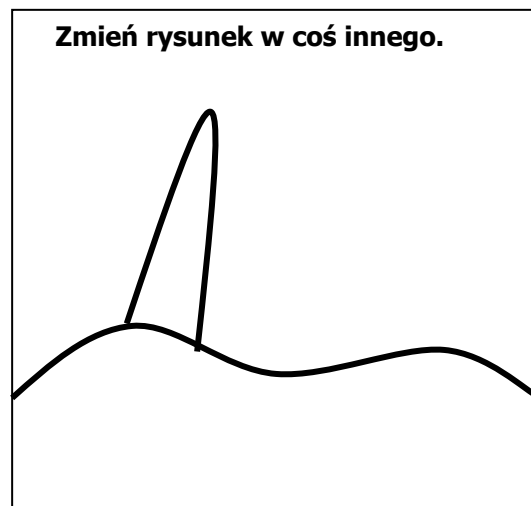
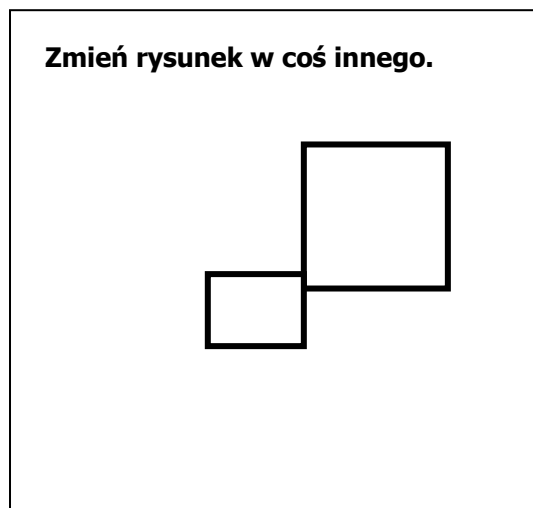

Twarz zła

Twarz smutna

3. Następnie prowadzący rozdaje uczestnikom zajęć karty pracy i prosi, aby przy użyciu pasteli, ołówka i kredek świecowych zmienili rysunek w coś innego (w tle spokojna muzyka).

Prezentacja prac i omówienie.

4. Prowadzący zaprasza do zabawy – **„MAGICZNY KUFER”**

Każde dziecko wystąpi indywidualnie przed grupą. Na środku miejsca zabaw leży kufer. Należy go otworzyć i opisać widzom, co zawiera (posługując się przy tym wyobraźnią, bo oczywiście kufer jest pusty).

Żadne bariery nie mogą ograniczać wyobraźni dziecka i każdy jego pomysł powinien być zaakceptowany. Tak więc kufer równie dobrze może zawierać „dom, w którym mieszkam”, jak i „miłość mojej mamy” czy „szczoteczkę do zębów”.

Można pomóc dziecku, zadając pytania szczegółowe. To, co „widzi” ono w kufrze, powinno być opisane tak sugestywnie, aby niemal „ukazało się widzom przed oczami”.

5. Prowadzący zaprasza uczestników do ćwiczenia p.n. **„Jesteś bąbelkiem gazu coca coli”** (zał. nr 1 – tekst wprowadzający do ćwiczenia związanego z analogią personalną, rysunki dzieci.
- a) Zaproszenie uczestników do degustacji „coca-coli” – wycucie smaku.
 - b) Zapraszam was teraz do rozmowy o bąbelkach gazu w „coca-coli”, jak wyglądają, jak smakują, jakie są duże, czy są lekkie czy ciężkie, czy są widoczne czy nie, jaki mają kształt, jak smakują?
 - c) Zmiana otoczenia obiektu. Łączenie odległych właściwości. Opis wyrażonej sytuacji: przeniesienie siebie w inne środowisko:
 - spróbujcie pomyśleć, w co musimy być wyposażeni, abyśmy mogli dostosować się do nowych warunków życia i przeżyć,
 - jak będziemy teraz wyglądać, co się w nas zmieni,
 - spróbujcie zapamiętać swoje wyobrażenia.
 - d) Synteza pojęciowa – spróbujcie poszukać nowej nazwy dla bąbelków, np.: bąbel – Lizak, Wesoły – bąbelek.
 - e) A teraz zapraszam was do ekspresji plastycznej za pomocą farb, jak wyobrażacie sobie swojego bąbelka w nowym dla niego otoczeniu.
 - f) Podsumowanie pracy – omówienie prac. Zorganizowanie wystawki.

6. Prowadzący zaprasza do zabawy – **„MIM”**

Wszystkie dzieci znajdują się na miejscu zabaw. Jeśli zajdzie taka potrzeba, należy je podzielić na dwie grupy. Dzieci będą naśladować określone czynności bez użycia rekwizytów.

Należy skrupulatnie sprawdzić i korygować poszczególne gesty i pozycje. Ruchy zespołów muszą być zsynchronizowane.

Oto kilka przykładów czynności do odegrania wskazanych przez Mima:

- ✓ przenoszenie bardzo ciężkiego pianina,
- ✓ wyciąganie z morza sieci pełnej ryb,
- ✓ przeciąganie liny (uczestniczą dwie grupy),
- ✓ podnoszenie ogromnego kamienia,

- ✓ branie ostrego zakrętu samochodem,
- ✓ obserwowanie przelatującego samolotu.

7. Zapraszam do tworzenia wspólnej **metafory obrazowo – wizualnej**.

Wybór obiektu. Wspólnie wybieramy obiekt wyjściowy, np. **drzewo**.

a) Szukamy bliskich analogii

Zachęcamy dzieci do wymienienia jak największej liczby skojarzeń związanych z obiektem. Ich duża ilość pozwala na znalezienie najbardziej trafnej analogii. Prosimy też dzieci o uzasadnienie skojarzenia, np. drzewo jest jak wieża, bo jest równie wysokie. Drzewo jest jak skała, nie można go przesunąć i jest jak ona silne i twarde. Drzewo jest jak dom, bo mieszkają w nim różne zwierzęta itp. (spisane skojarzenia z danym obiektem).

b) Szukamy odległych analogii

Zachęcamy dzieci do tworzenia listy analogii, jak najbardziej odległych od wybranego obiektu, czyli wszystkich rzeczy, które na pewno nie kojarzą się nam z obiektem, a są wręcz jego przeciwieństwem, jak ciepło i zimno lub światło i mrok. Każdą podaną przez dzieci odległą analogię zapisujemy i prosimy o jej uzasadnienie, np. drzewo nie jest jak woda, bo ona płynie i jest miękka i mokra, a drzewo nie; drzewo nie jest jak ptak, bo on jest mały i lata wysoko, a drzewo musi być w miejscu; drzewo nie jest jak ogień, bo on jest szybki i parzy, a drzewo nie itd.

c) Metafora obrazowa

Następnie wspólnie wybieramy dwie najtrafniejsze analogie. Jedną z listy analogii bliskich, drugą z listy analogii odległych. Te dwa skojarzenia łączymy „na siłę” w jeden obiekt, jaki jeszcze nie istnieje, nadając mu nazwę, np. wybierając analogię do drzew: odległą – ogień, a bliską – skała, otrzymujemy metaforę „ognista skała”. Dzieci przez chwilę wyobrażają sobie powstałą metaforę.

d) Metafora wizualna

Dzieci za pomocą materiału przyrodniczego próbują przedstawić swoje wyobrażenia np.: „**ognistej skały**”.

e) Po zakończeniu pracy poszczególne dzieci prezentują swoje prace.

Wspólnie je omawiamy. Zachęcamy dzieci do wypowiedzania swoich wrażeń i odczuć wywołanych prezentowaną pracą.

8. Taniec ekspresyjny z „Misiem” według metody **Rudolfa Labana** do muzyki.

9. Prowadzący zaprasza uczestników do ćwiczenia „**Dziwna podróż**” z zakresu rozwijania umiejętności przekształcania otaczającej rzeczywistości (materialnej, kulturowej i społecznej). Prowadzący rozdaje uczestnikom karty pracy (**zał. nr 2** – punkty, kropki, prace dzieci) narysowane na szarym papierze, ile jest zespołów. Prosi, aby wykorzystali swoją wyobraźnię i rysowali wszystko to, co chcieliby zobaczyć w czasie podróży, by ostatecznie połączyć punkty ze sobą tak, by powstała wspólna trasa podróży.

10. Podsumowanie zajęć w formie dyskusji.

Prowadzący pyta, co sprawiło im trudność, a co było na zajęciach przyjemne? Jak się czują? Czy im się podobało? Co chcieliby zmienić? Jakie mają propozycje?

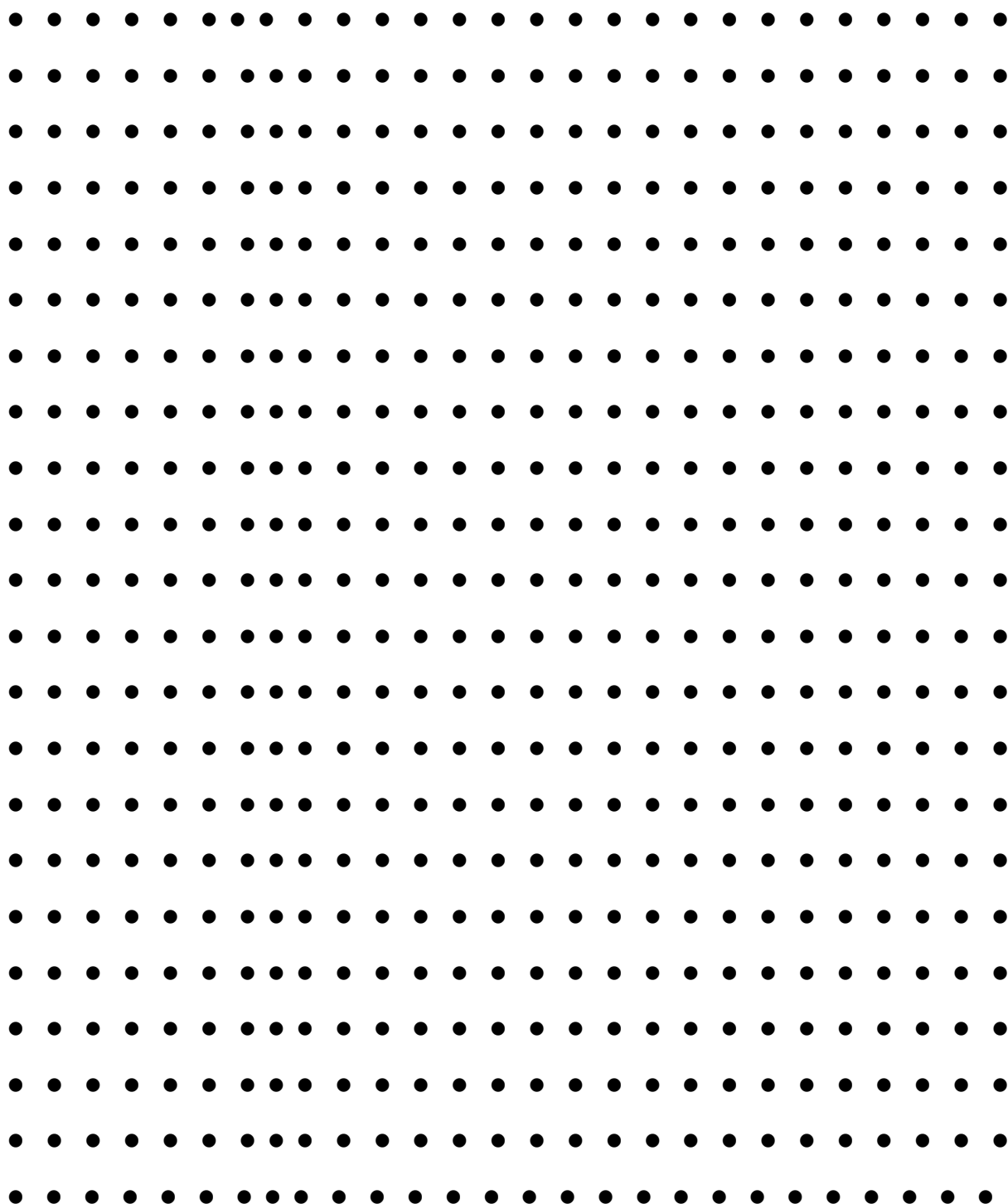
11. Prowadzący prosi, aby za pomocą szablonów twarzy wyrazili swój nastrój na zakończenie zajęć.

Wprowadzenie do ćwiczenia związanego z analogią personalną

„ Jesteś bąbelkiem gazu w coca-coli”

Sądzymy, że wszystkie dzieci lubią pić coca-colę. Czy tak? Teraz poczęstujemy was coca-colą, aby wszyscy zasmakowali jej smaku. Co najbardziej lubicie w tym napoju? Kto lubi „bąbelki”, które uderzają w nos i tak śmiesznie podnoszą się do góry? Dzisiaj proponujemy Wam wspaniałą zabawę z coca-colą. Zabawmy się w bąbelki powietrza czy gazu, które wesoło krążą w coca-coli. Chcielibyśmy, abyście wczuli się w jeden bąbelek gazu... Spróbujcie zamknąć oczy, rozluźnijcie mięśnie, poczujcie się bardzo lekko i swobodnie. Nie skupiajcie uwagi na swoim ciele, bo Wasze ciało jest teraz gazowe. Prawda, że przyjemnie jest mieć ciało jak gaz, jak powietrze? Jest Wam bardzo lekko, wesoło a przede wszystkim bezpiecznie. Jesteście przecież bąbelkiem gazu w uwielbianej przez was coca-coli. Otoczeni jesteście słodkim, pysznym płynem. Pomyślcie jak wspaniale jest pływać w słodkiej, orzeźwiającej cieczy, jaki ciekawy i interesujący jest świat, który Was otacza. Spróbujcie teraz namalować to, co widzieliście za pomocą Waszych „ wewnętrznych oczu” wtedy, gdy byliście bąbelkiem gazu w coca-coli, pokażcie, jak się czuliście...

„Dziwna podróż” z zakresu rozwijania umiejętności przekształcania otaczającej rzeczywistości (materialnej, kulturowej i społecznej).

Literatura

- D. Feldman: Beyond universal in cognitive development, Norwood 1980, s. 5 (w:)
- W. Limont: Synektyka a zdolności twórcze, s. 33.
- F. Gondzik: Prace z uczniami zdolnymi, Katowice, t. 3, s. 13.
- B. Hornowski: Rozwój inteligencji i uzdolnień specjalnych, Warszawa 1978, WSiP, s.48.
- W. Limont: Synektyka a zdolności twórcze, Wyd. UMK, Toruń 1994, s. 11.
- Cz. Nosol: Psychologiczne modele umysłu, PWN, Warszawa 1990,s. 22.
- J. Piaget: Równoważenie struktur poznawczych, PWN, Warszawa 1981.
- J. Piaget., B. Inhelder: Psychologia dziecka, Wydawnictwo Siedmioróg, Wrocław 1993, s. 10.
- Z. Pietrasiński: Zdolności (w:) T. Tomaszewski (red.) Psychologia, PWN 1975.
- W. Pomykało (red.) Encyklopedia pedagogiczna, zdolności, uzdolnienia – prof. dr W. Szewczyk, Warszawa 1993, s. 992.